

**Ο ρόλος των δήμων
στην προώθηση των συστημάτων ΑΠΕ
στο πλαίσιο της
Νέας Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020**

Π.Ε.Τ.Α. A.E.

**ΚΑΠΕ
CRES**

ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ
ΚΑΙ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

REGEOCITIES

**INTELLIGENT ENERGY
EUROPE**

Τι μπορεί να αναλάβει η Τοπική Αυτοδιοίκηση

Οι ΟΤΑ σε ευρωπαϊκό επίπεδο, κατέχουν πρωταγωνιστικό ρόλο όσον αφορά στις δράσεις που σχετίζονται με την **ενεργειακή πολιτική και το περιβάλλον σε τοπικό επίπεδο.**

Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο περιβάλλον και την ενέργεια είναι πολυδιάστατος, καθώς η Τοπική Αυτοδιοίκηση κατέχει **τους ρόλους καταναλωτή, εμψυχωτή, διαμορφωτή της κοινής γνώμης, προγραμματιστή και βέβαια υπεύθυνου για την τοπική ανάπτυξη.**

1. Ο δήμος ως καταναλωτής ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

1α. Ενεργειακή κατανάλωση δημοτικών εγκαταστάσεων

- Δημοτικά κτίρια βασικοί καταναλωτές ενέργειας.
- Η μέτρηση και ο έλεγχος της κατανάλωσης ενέργειας σημαντική προτεραιότητα του ΟΤΑ.

1β. Δημοτικός φωτισμός

- Δυνατότητες εξοικονόμησης πόρων μέσω: α) της σωστής συντήρησης του δικτύου, β) της «έξυπνης» διαχείρισης του, γ) της χρήσης λαμπτήρων χαμηλής κατανάλωσης, δ) των φωτιστικών με αισθητήρες κίνησης,

1γ. Τοπικές Δημόσιες Προμήθειες

- Επιλογή συμβολαίων αγοράς προϊόντων με ενεργειακές προδιαγραφές και ενεργειακής αποτελεσματικότητας.

1δ. Δημοτικά οχήματα και μέσα μεταφοράς

- Τακτικός και ουσιαστικός έλεγχος των δημοτικών οχημάτων
- Εκσυγχρονισμός του στόλου των δημοτικών οχημάτων.

2. Ο δήμος ως φορέας σχεδιασμού, ανάπτυξης και ρύθμισης

2α. Σχεδιασμός

- Στρατηγικές αποφάσεις του ΟΤΑ σχετικά με την πολεοδομία και την οικιστική επέκταση.
- Μικτή χρήση στον πολεοδομικό σχεδιασμό για βελτίωση της κινητικότητας των πολιτών.
- Ανάπλαση παλιών βιομηχανικών περιοχών.
- Πρόγραμμα βιώσιμης κινητικότητας με στόχο την καλύτερη διαχείριση της κυκλοφορίας στο κέντρο των πόλεων.
- Βιοκλιματική αρχιτεκτονική

2β. Ανάπτυξη

- Μόχλευση κεφαλαίων από τον ιδιωτικό τομέα, από κοινοτικά προγράμματα, από τον χρηματοπιστωτικό τομέα, από ΣΔΙΤ.

2γ. Ρύθμιση

- Εισαγωγή συγκεκριμένων προδιαγραφών και κινήτρων, όσον αφορά στην ενεργειακή απόδοση και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- Προώθηση νέων μορφών ενέργειας.

3. Ο δήμος ως σύμβουλος και εμπνευστής

3α. Σύμβουλος

- Πληροφόρηση και παροχή κινήτρων στους κατοίκους και τις επιχειρήσεις, για ορθολογιστικότερη και αποτελεσματικότερη χρήση της ενέργειας.
- Ενημέρωση σχετικά με την επιλογή ανανεώσιμων ενεργειακών πηγών σε τοπικό επίπεδο.

3β. Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση

- Περιβαλλοντική πολιτική εξοικονόμησης ενέργειας.
- Πρόγραμμα παρεμβάσεων περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης. στηριγμένο στις τοπικές ιδιαιτερότητες και προτιμήσεις.

3γ. Περιβαλλοντική εκπαίδευση

- Συνεργασία δασκάλων - καθηγητών, ΟΤΑ και ΜΚΟ.
- Δημιουργία ειδικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την πράσινη ενέργεια που θα «κουμπώνουν» στις τοπικές αναζητήσεις και προοπτικές και θα διαπαιδαγωγούν αποτελεσματικά τους αυριανούς πολίτες.

4. Ο δήμος ως παραγωγός και προμηθευτής

Τοπική παραγωγή ενέργειας και ΑΠΕ

- Δυνατότητα ΟΤΑ για προώθηση τοπικής παραγωγής ενέργειας και χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- Μείωση της εξάρτησης των ΟΤΑ από άλλες ενεργειακές πηγές.
- Οικονομικά και περιβαλλοντικά οφέλη

Παραδείγματα Εγκατάστασης Συστημάτων ΑΠΕ στους ΟΤΑ

- Φωτοβολταϊκά σε δημοτικά κτίρια και χώρους
- Χρήση ηλιακής και αιολικής ενέργειας για αφαλάτωση
- Φωτοβολταϊκά για κοινόχρηστο φωτισμό
- Υδροηλεκτρικά
- Γεωθερμία για θέρμανση κτιρίων και δημοτικών εγκαταστάσεων
- Ανεμογεννήτριες σε δημοτικές εκτάσεις
- Συμπαράγωγή με χρήση βιομάζας και βιοαερίου

Παρούσα φάση: Υπό διαπραγμάτευση το Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ 2014-2020), νέο ΕΣΠΑ

- **Σχετικά Ευρωπαϊκά και Εθνικά Κείμενα που λαμβάνονται υπ' όψιν στον σχεδιασμό του ΣΕΣ:**
 - Στρατηγική «Ευρώπη 2020»,
 - Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων,
 - Κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο μεταξύ των Ευρωπαϊκών Ταμείων
 - Μνημόνια Οικονομικής Πολιτικής,
 - 5^η Έκθεση για την Πολιτική Συνοχής (οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή)
 - 1^η Εγκύκλιος του ΥπΑνΥπ (διατύπωση αρχικών προτάσεων στρατηγικής και προτεραιοτήτων σε εθνικό, τομεακό και περιφερειακό επίπεδο)
 - 2^η Εγκύκλιος του ΥπΑνΥπ (διαμόρφωση γενικών κατευθύνσεων εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής)

Νέα Προγραμματική Περίοδος 2014-2020 (2)

Στρατηγική «Ευρώπη 2020»

- Καθορίζει 11 θεματικούς στόχους βάσει των οποίων θα προκύψουν και οι εθνικές στρατηγικές επιλογές για την περίοδο 2014-2020

Από τους 11 θεματικούς στόχους σχετίζονται με το περιβάλλον και την ενέργεια οι κάτωθι:

- Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς,
- Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, την πρόληψη και διαχείριση κινδύνων,
- Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων

Συνοπτικές Κατευθύνσεις Εθνικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής 2014-2020

- Η 2η Εγκύκλιος του ΥπΑνΥπ καθορίζει 5 Άξονες στρατηγικής
- **1^{ος} Άξονας:** Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας
- **2^{ος} Άξονας:** Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση
- **3^{ος} Άξονας:** Προστασία του περιβάλλοντος – μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον
- **4^{ος} Άξονας:** Ανάπτυξη – εκσυγχρονισμός – συμπλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη
- **5^{ος} Άξονας:** Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης

Νέα Προγραμματική Περίοδος 2014-2020 (4)

3ος Άξονας: Προστασία του περιβάλλοντος – μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον – Ειδικότεροι στόχοι

- **Προστασία του Φυσικού Περιβάλλοντος και των Πόρων**
 - Αειφόρος Διαχείριση και Προστασία Φυσικών Πόρων (Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής και υποδομές επεξεργασίας αστικών λυμάτων)
 - Βιώσιμη ανάπτυξη της υπαίθρου
 - Ενίσχυση των μηχανισμών και των θεσμών περιβαλλοντικής διακυβέρνησης (π.χ. περιβαλλοντική νομοθεσία, εφαρμογή χωροταξικού σχεδιασμού)
 - **Αναβάθμιση της Ποιότητας Ζωής** (διαχείριση αποβλήτων, προώθηση ανακύκλωσης)
 - **Πρώθηση της προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή και περιορισμός των επιπτώσεων αυτής – Πρόληψη και Διαχείριση Κινδύνων** (εκπόνηση ολοκληρωμένης Εθνικής Στρατηγικής)

3ος Άξονας: Προστασία του περιβάλλοντος – μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον – **Ειδικότεροι στόχοι**

- **Μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον**
 - Πρώθηση της ενεργειακής αποδοτικότητας σε όλους τους τομείς
 - Πρώθηση της παραγωγής, της διανομής και χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας
 - Ενίσχυση και αναβάθμιση υποδομών για τη βέλτιστη αξιοποίηση του δυναμικού των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ,
 - υποστήριξη της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές με χρήση και εναλλακτικών μηχανισμών χρηματοδότησης, π.χ. η συλλογική ιδιωτική χρηματοδότηση ,
 - αξιοποίηση ενεργειακού δυναμικού αγροτικού τομέα (στερεή βιομάζα, βιοαέριο),
 - υποστήριξη της ανάπτυξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μέσω εφαρμογών διεσπαρμένης παραγωγής]
 - Πρώθηση της συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας υψηλής απόδοσης σε περιοχές ειδικού ενδιαφέροντος

4ος Άξονας: Ανάπτυξη – εκσυγχρονισμός – συμπλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη

- **Ειδικότερος στόχος: «Ανάπτυξη ενεργειακών υποδομών» με τις κάτωθι προτάσεις:**
 - Πιλοτική εφαρμογή ολοκληρωμένων συστημάτων ευφυών δικτύων σε αστικές, ημιαστικές και νησιωτικές περιοχές,
 - Εκπόνηση και υποστήριξη της υλοποίησης σχεδίων δράσης σε αστικές, ημιαστικές και νησιωτικές περιοχές για εφαρμογή ευφυών συστημάτων και δικτύων και
 - Διάδοση της χρήσης ευφυών μετρητών στον ηλεκτρισμό.

Προϋποθέσεις για την αξιοποίηση του ΣΕΣ 2014-2020 από τους ΟΤΑ

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ – ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΟΤΑ ΥΦΙΣΤΑΝΤΑΙ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ στο ΣΕΣ 2014-2020 θα προβλεφθούν

ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΟΤΑ ΤΑ ΑΝΑΛΗΦΘΟΥΝ;

- Ύπαρξη στρατηγικού σχεδίου ενεργειακής πολιτικής και σχεδίων δράσης εκ μέρους των ΟΤΑ.
- Ενίσχυση της «εσωτερικής» ικανότητας υλοποίησης των σχεδίων δράσης (ωρίμανση, συμβασιοποίηση)
- Ευέλικτο και αποτελεσματικό κεντρικό σύστημα διαχείρισης του ΣΕΣ 2014-2020
- Πρόσθετα επενδυτικά κεφάλαια
- Αξιόπιστος ιδιωτικός τομέας που θα αναλάβει την υλοποίηση σε συνεργασία με τους ΟΤΑ

Συμπεράσματα

Συνοψίζοντας:

- Οι ΟΤΑ έχουν ρόλο και διαθέτουν τομείς δραστηριότητας στους οποίους μπορούν να αξιοποιηθούν οι ΑΠΕ.
- Πόροι για την προώθηση των ΑΠΕ θα εξασφαλίζει και το ΣΕΣ 2014-2020, όπως διέθεσε και το ΕΣΠΑ 2007-2013.
- Τα αποτελέσματα από την χρήση αυτών των πόρων από τους ΟΤΑ δεν είναι ενθαρρυντικά μέχρι σήμερα.
- Οι λόγοι είναι πολλοί – ενδογενείς και εξωγενείς
- Πρέπει να αλλάξουν πολλά για να αλλάξει η εικόνα

«ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ –
ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΠΙΚΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

Αναπτυξιακή Ανώνυμη
Εταιρεία Ο.Τ.Α.
(Π.Ε.Τ.Α. Α.Ε.)

Ηπείρου 11, 10433, Αθήνα

Τηλέφωνο: 213 215 56 00

Fax: 213 215 56 24

Site: www.info-peta.gr

E-mail: peta@info-peta.gr